

Uzasadnienie

W aktualnym stanie prawnym kwestie związane z systemem szkolnictwa wyższego są uregulowane w ustawach Prawo o szkolnictwie wyższym z 27 lipca 2005 r. oraz ustawie o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki z 14 marca 2003 r.

Proponowane w niniejszej nowelizacji zmiany legislacyjne, będące efektem prawie dwuletnich konsultacji społecznych, wynikają ze zbliżającego się głębokiego niżu demograficznego oraz reform przeprowadzanych w większości krajów Unii Europejskiej. W obliczu niewątpliwego sukcesu, jakim jest ponad czterokrotny wzrost liczby studentów w ostatnich dwudziestu latach, priorytetem staje się podniesienie jakości studiów i efektywności systemu szkolnictwa wyższego. Proponowane rozwiązania, w sposób ewolucyjny modyfikujące prawne otoczenie funkcjonowania uczelni w Polsce, mają na celu doprowadzenie do tego, aby polskie szkolnictwo wyższe wraz z kadrami akademickimi osiągało coraz lepszą pozycję w świecie a dla studentów i naukowców spoza Polski polskie uczelnie stały się bardziej atrakcyjne.

Pierwszy etap prac zmierzających do osiągnięcia tych celów został już dokonany w przyjętych przez Sejm RP w 18 marca 2010 r. sześciu ustawach reformujących system nauki. Z uwagi na fakt, że 70% polskich naukowców pracuje na uczelniach niezbędne jest uzupełnienie tych reform o nowelizację ustawy prawo o szkolnictwie wyższym oraz ustawy o stopniach i tytule naukowym. Wprowadzenie rozwiązań proponowanych w niniejszej nowelizacji pozwoli zatem uzyskać efekt synergii z przyjętymi już ustawami reformującymi system nauki. Dodatkowo zaproponowane zmiany służą wdrożeniu najistotniejszych założeń Deklaracji Bolońskiej, której Polska jest jednym z sygnatariuszy.

Wdrożenie przedstawionych w tym projekcie zmian systemowych ma na celu zapewnienie polskim studentom wyższej jakości kształcenia, a zatem lepszego przygotowania do dynamicznie zmieniających się warunków gospodarczych, polskim uczonym stworzenie szans szerszego uczestnictwa w największych międzynarodowych przedsięwzięciach badawczych, a polskim uczelniom stworzenie perspektywy systematycznego rozwoju i stałego powiększania potencjału badawczo-dydaktycznego.

Szkolnictwo wyższe w Polsce jest jednym z najbardziej dynamicznie rozwijających się obszarów życia społecznego. W ciągu dwudziestu ostatnich lat przeszło gwałtowne ilościowe oraz instytucjonalne przemiany. Umożliwiono powstanie niepublicznych szkół wyższych, a także wprowadzono niepubliczne formy kształcenia, przez co liczba studentów wzrosła czterokrotnie.

Temu olbrzymiemu sukcesowi ilościowemu nie towarzyszyła dotychczas polityka ukierunkowana na znaczącą poprawę wskaźników jakościowych. Najbardziej widoczną konsekwencją tego zaniedbania jest brak polskich uczelni szeroko rozpoznawalnych w świecie jako instytucji o doskonałej jakości badań oraz dydaktyki.

Identyfikując słabości polskiego systemu szkolnictwa wyższego należy zwrócić uwagę na:

- **Niską konkurencyjność systemu finansowania** – w dotychczasowym systemie finansowania szkół wyższych w Polsce nie tylko nie istnieje żadna specjalna dotacja celowa, która byłaby ukierunkowana na premiowanie jakości badań i kształcenia uczelni ale też w obowiązującym algorytmie służącym podziałowi dotacji stacjonarnej waga wskaźników jakościowych względem tzw. „stałej przeniesienia” jest znikoma.
- **Słabe umiędzynarodowienie** – często używanym wskaźnikiem mierzącym stopień umiędzynarodowienia szkolnictwa wyższego danego kraju jest relacja liczby obcokrajowców do całej populacji studentów. W Polsce wynosi ona 0,5%. Dla porównania na Słowacji wskaźnik ten wynosi 0,9%, na Węgrzech 3,3%, w Czechach 6,3%, natomiast średnia dla krajów OECD to 9,6%. Te dane statystyczne wskazują na fakt, że oferta dydaktyczna polskich uczelni pozostaje mało atrakcyjna dla studentów z zagranicy.
- **Niewłaściwą strukturę kierunków kształcenia** - nieproporcjonalnie szerokie rozbudowanie segmentu masowych kierunków społecznych i pedagogicznych, szczególnie w formie studiów niestacjonarnych, nie odpowiada oczekiwaniom pracodawców. Zbyt mało natomiast mamy absolwentów kierunków ścisłych, technicznych oraz związanych ze zdrowiem. Na poziomie kraju stanowi to zagrożenie dla przyszłego tempa rozwoju społeczno-gospodarczego, a na poziomie indywidualnym powoduje niekorzystną sytuację, w której wyższe wykształcenie zwiększa w Polsce zarobki średnio o 28%, podczas gdy w Stanach Zjednoczonych o 76,8%, w Portugalii o 68,8%, a we Francji o 64,6%. Polska zajmuje też dopiero 19 miejsce w UE pod względem stopnia dostosowania systemu szkolnictwa wyższego do potrzeb gospodarki.
- **Skomplikowaną ścieżkę kariery naukowej** - w ciągu ostatnich 20 lat w Polsce ponad trzykrotnie wzrosła liczba branych doktoratów, co nie miało jednak przełożenia na równie szybki wzrost liczby nauczycieli akademickich ze stopniem doktora habilitowanego – uprawnionych m.in. do prowadzenia samodzielnych badań naukowych oraz pełnienia funkcji promotorskich. Konsekwencją tego spowolnienia kariery naukowej jest niekorzystna struktura wiekowa polskich uczonych. Pracownicy uzyskują samodzielność w bardzo późnym wieku. Deficyt napływu młodej kadry akademickiej jest szczególnie widoczny w zestawieniu z lawinowo wzrastającą liczbą studentów w ciągu ostatnich dwudziestu lat.
- **Tradycyjne zarządzanie uczelniami** - polskie uczelnie są zarządzane tradycyjnie, w sposób demokratyczny (elekcyjny), co powoduje, że zarządzanie uczelnią jest wypadkową niestabilnych kompromisów pomiędzy różnymi, np. wydziałowymi środowiskami i grupami interesu. Niemal wszystkie raporty międzynarodowych organizacji, takich jak OECD i Bank Światowy, dokonujących cyklicznych ewaluacji polskiego szkolnictwa wyższego podkreślają konieczność modernizacji ustroju uczelni, który w obecnej formie nie sprzyja budowaniu ich silnej pozycji międzynarodowej.
- **Słabe powiązanie z otoczeniem zewnętrznym** – nadal wyraźnie słaba jest współpraca uczelni ze środowiskiem pracodawców z sektora publicznego, komercyjnego oraz pozarządowego. Oferta dydaktyczna większości polskich uczelni ma charakter podażowy, jest nieelastyczna oraz rzadko podlega wewnętrznej

ewaluacji pod względem efektów kształcenia. W wymiarze badawczym polskie uczelnie stworzyły słabe mechanizmy instytucjonalne pozyskiwania funduszy (kontraktów) na badania i ekspertyzy od podmiotów zewnętrznych, zwłaszcza komercyjnych. OECD wskazuje na konieczność większego zaangażowania pracodawców, zarówno publicznych jak i niepublicznych, w tworzenie i ocenę programów nauczania na poziomie uczelni.

Proponowane zmiany wprowadzają mechanizmy pozwalające na zmianę tych niekorzystnych aspektów polskiego systemu szkolnictwa wyższego. Są one w pełni spójne z celami strategicznymi określonymi w przyjętym przez Radę Ministrów dokumencie „Polska 2030. Wyzwania rozwojowe”. Miarą sukcesu proponowanych zmian będzie poprawa takich kluczowych wskaźników jak spadek liczby studentów przypadających na doktora habilitowanego, spadek liczby nauczycieli akademickich zatrudnionych na więcej niż jednym etacie, wzrost liczby studentów studiujących bezpłatnie, wzrost udziału środków publicznych przyznawanych uczelniom w sposób konkurencyjny, a także wzrost pozycji najlepszych polskich uczelni w rankingach europejskich i światowych.

Zmiany zaproponowane w nowelizacji ustaw koncentrują się na trzech filarach:

1. **Efektywny Model Zarządzania szkolnictwem wyższym**
2. **Dynamiczny Model Kariery naukowej**
3. **Skuteczny Model Kształcenia**

1. Efektywny model zarządzania szkolnictwem wyższym

W celu stworzenia lepszych warunków funkcjonowania szkół wyższych w Polsce oraz pełniejszego wykorzystania potencjału tkwiącego w polskich uczelniach niezbędne jest zwiększenie ich autonomii, w tym autonomii programowej, uwzględnienie instrumentów zarządzania jakością oraz wzmocnienie powiązań uczelni z otoczeniem zewnętrznym.

Dotychczasowa polityka wobec szkolnictwa wyższego w Polsce miała, po pierwsze, charakter zuniformizowany, w niewielkim stopniu uwzględniający potrzebę zróżnicowania instytucjonalnego. Po drugie, była pasywna, to znaczy ukierunkowana na finansowanie procesualne, w niewielkim stopniu biorące po uwagę efekty: badań, kształcenia oraz współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Wprowadzane zmiany zmierzają do odejścia od dotychczasowego zarządzania szkolnictwem wyższym na poziomie krajowym oraz instytucjonalnym w kierunku zwiększenia autonomii uczelni o dużym potencjale naukowym i dydaktycznym.

Strategicznymi celami polityki rządu wobec zarządzania szkolnictwem wyższym będą:

- (a) zróżnicowanie uczelni na: uczelnie elitarne, zdolne do konkurowania z najlepszymi uczelniami w Europie, uczelnie dobrze wpisujące się w rozwój społeczno-gospodarczy regionu i kraju oraz uczelnie zawodowe prowadzące działalność dydaktyczną spełniającą potrzeby lokalne,

- (b) zwiększenie autonomii uczelni w zakresie określania i realizacji ich misji (w tym kształtowania oferty dydaktycznej oraz gospodarowania zasobami materialnymi i niematerialnymi uczelni),
- (c) zwrot w kierunku finansowania zadaniowego (promocji kultury zdobywania środków w drodze konkurencyjnej, otwartej dla uczelni publicznych i niepublicznych),
- (d) zwiększenie nacisku na efekty działalności uczelni, a w szczególności na jakość prowadzonych badań naukowych i dydaktyki, oraz powiązanie uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Narzędziami realizacji tych celów w niniejszym projekcie nowelizacji są:

Projakościowe finansowanie – utrzymany zostanie dotychczasowy poziom finansowania uczelni publicznych z zachowaniem corocznej waloryzacji przy jednoczesnym uruchomieniu „dotacji projakościowej”, która zasilana będzie przez wzrost wydatków Państwa na szkolnictwo wyższe. Dotacja przeznaczona będzie na finansowanie najlepszych jednostek organizacyjnych uczelni publicznych i niepublicznych, które uzyskują status Krajowych Naukowych Ośrodków Wiodących (KNOW), na zwiększenie wysokości stypendiów doktoranckich dla 30% najlepszych doktorantów, dodatkowe finansowanie jednostek organizacyjnych uczelni posiadających ocenę wyróżniającą PKA, finansowanie studiów doktoranckich w uczelniach niepublicznych oraz wdrażanie wewnętrznych systemów zapewniania jakości kształcenia oraz Krajowych Ram Kwalifikacji. Dodatkowo, dystrybucja dotacji stacjonarnej będzie oparta o zmodyfikowany algorytm podziału wzmacniający wpływ mierzalnych efektów pracy uczelni na wysokości przyznawanej dotacji.

Zwiększenie autonomii programowej - podstawowe jednostki organizacyjne uczelni posiadające uprawnienia habilitacyjne będą mogły samodzielnie określać i uruchamiać kierunki studiów. Ich programy będą wyłączone z obowiązkowych standardów kształcenia określonych rozporządzeniem ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego. Warunkiem będzie zdefiniowanie efektów kształcenia zgodnie z ogólnymi zasadami wynikającymi z Krajowych Ram Kwalifikacji, których definicja została wprowadzona do działu pierwszego nowelizowanej ustawy prawo o szkolnictwie wyższym. Możliwość swobodnego tworzenia kierunków nie będzie dotyczyła zawodów regulowanych, w tym regulowanych zawodów medycznych.

Lepsze wykorzystanie potencjału badawczego i dydaktycznego – uczelnie zostaną zobowiązane do opracowania i przyjęcia regulaminów ochrony własności intelektualnej oraz zasad komercjalizacji wyników badań naukowych. Zaproponowano także mechanizmy deregulacyjne, takie jak zniesienie wymogu zatwierdzania regulaminów studiów i statutów uczelni przez ministra, dopuszczenie możliwości konsolidacji podstawowych jednostek organizacyjnych uczelni przy zachowaniu uprawnień naukowych oraz dydaktycznych, a także nadanie szerszych kompetencji rektorowi w zakresie tworzenia, przekształcania i likwidacji podstawowych jednostek organizacyjnych oraz tworzenia filii i zamiejscowych jednostek organizacyjnych.

Integracja z otoczeniem społeczno-gospodarczym – wprowadzona zostanie do ustawy *explicite* możliwość kształcenia wspólnego z pracodawcą, a także kształcenia na zamówienie pracodawcy. Przewiduje się włączenie praktyków reprezentujących organizacje gospodarcze, publiczne i społeczne do procesu dydaktycznego na kierunkach o profilu zawodowym przy tworzeniu programów studiów, realizacji procesu kształcenia oraz ocenie jego efektów. Z kolei systemy oceny jakości kształcenia w uczelniach, zwłaszcza na kierunkach o profilu zawodowym (po wprowadzeniu KRK) będą uwzględniać kryteria mierzące stopień powiązania kształcenia z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego. Obowiązkowe stanie się również tworzenie konwentów w Publicznych Wyższych Szkołach Zawodowych.

Stworzenie mechanizmu wyłaniania krajowych naukowych ośrodków wiodących – intencją wprowadzenia mechanizmu wyłaniania krajowych naukowych ośrodków wiodących (KNOW) jest stymulowanie przez Państwo dynamicznego rozwoju jednostek naukowych o najwyższej jakości i potencjale, tak by miały możliwość prowadzić badania na najwyższym poziomie i pozyskiwanie najlepszych studentów i doktorantów w swoich dziedzinach. KNOW-y będą wyłaniane w drodze konkursów w 8 dziedzinowo określonych obszarach wiedzy: humanistycznym, społecznym, ścisłym, technicznym, medycznym i o zdrowiu, przyrodniczym, rolniczym i leśnym oraz sztuce. Liczba KNOW-ów funkcjonujących w jednym obszarze wiedzy nie będzie większa niż trzy, tak by zapewnić niezbędną selektywność procesu wyłaniania KNOW-ów oraz koncentrację środków publicznych pozwalającą osiągnąć efekty o znaczącej skali. Proces wyłaniania KNOW przeprowadzą niezależne komisje z udziałem międzynarodowych ekspertów uwzględniając m.in. oceny parametryczne dokonane przez Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych. Finansowanie KNOW w formie dotacji celowej pochodzącej z dotacji projakościowej trwać będzie 5 lat z możliwością przedłużenia o kolejne 5. Jednostki, które uzyskają status KNOW będą miały swobodę wyboru przeznaczenia środków uzyskanych z dotacji (np. na dofinansowanie pensji swoich pracowników, ufundowanie atrakcyjnych stypendiów dla najlepszych doktorantów), zgodnie ze zidentyfikowanymi przez siebie i przedstawionymi w planie działania potrzebami.

Umożliwienie zmian w ustroju uczelni publicznej – W ramach zmian wprowadzonych do działu drugiego nowelizowanej ustawy prawo o szkolnictwie wyższym przewiduje się dwie procedury powoływania rektora, kierowników podstawowych jednostek organizacyjnych oraz dyrektorów instytutów: w drodze wyborów albo w drodze konkursu. . Zwiększone zostaną również kompetencje rektora o zadania związane z opracowaniem i realizacją strategii, tworzeniem/likwidacją podstawowych jednostek organizacyjnych uczelni oraz zbyciem lub obciążeniem mienia o wartości do 250 tysięcy EUR. Wprowadzona zostanie zasada zasiadania w senacie uczelni i konwencie przez nie więcej niż dwie następujące po sobie kadencje.

Optimalizacja sposobu funkcjonowania organizacji przedstawicielskich i kontrolnych - ograniczone zostanie członkostwo w KEJN, PKA, RGNiSW, CKdsSiT do najwyżej dwóch następujących po sobie kadencji oraz rozpoczęty zostanie proces stopniowego wprowadzania parytetu dla kobiet w tych gremiach. Wprowadzony zostanie zakaz łączenia członkostwa w RGNiSW z członkostwem w PKA, stałych komisjach eksperckich Ministra, z pełnieniem funkcji jednoosobowych organów szkół i jednostek badawczych oraz założyciela uczelni. Bierne prawo wyborcze w wyborach do RGNiSW, CK oraz PKA przysługiwać będzie do ukończenia 70 roku życia. Stworzone zostaną zintegrowane bazy informacyjne wraz z obowiązkiem ich aktualizowania w zakresie wydawanych decyzji lub wiążących opinii.

Aby zapewnić większą spójność sektora nauki i szkolnictwa wyższego Rada Główna Szkolnictwa Wyższego przekształcona zostanie w Radę Główną Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

2. Dynamiczny model kariery naukowej

W stosunku do innych krajów UE ścieżka awansu w polskiej nauce jest długa, wielostopniowa oraz nadmiernie sformalizowana. Biorąc pod uwagę średnią krajową, polscy naukowcy awansują wolniej, a naukową samodzielność (możliwość kierowania zespołem badawczym) uzyskują później niż uczeni w krajach, gdzie rozwój nauki jest na znacznie wyższym poziomie. Obecne procedury awansu naukowego powodują, że polska nauka staje się często systemem autotelicznym, zaspokajającym w jakimś stopniu potrzeby kreowane przez siebie. Prowadzi to do sytuacji, że mimo licznych doktoratów oraz habilitacji, stosunkowo mało osiągnięć naukowych zyskuje uznanie międzynarodowe w postaci cytowanych publikacji czy rejestrowanych patentów. Na tle innych krajów europejskich polscy uczeni publikują stosunkowo mało w istotnych periodykach naukowych.

W ocenie organizacji międzynarodowych polskie środowisko akademickie jest trudno dostępne, a procedury nadawania stopni oraz tytułów naukowych pełne osobliwości niezrozumiałych dla osób spoza świata polskiej nauki. Na model kariery akademickiej składa się system uzyskiwania stopni naukowych, będących potwierdzeniem osiągniętych kompetencji badawczych, a także system awansu zawodowego (stanowisk) w uczelniach i instytucjach naukowych. Niekompatybilność polskiego systemu kariery naukowej z systemami zagranicznymi dotyczy obu tych aspektów kariery.

Jeżeli polska nauka ma mieć większy wpływ na rozwój współczesnej nauki światowej, to system awansów naukowych należy uprościć i uczynić bardziej przejrzystym. Powinno to przyspieszyć awanse naukowe. Zwiększona powinna zostać liczba promocji habilitacyjnych, przy jednoczesnym podwyższeniu wymogów jakości osiągnięć naukowych będących ich podstawą. Obniżeniu powinien ulec również wiek uzyskiwania samodzielnej pozycji naukowej.

Strategicznymi celami polityki rządu w tym zakresie będą:

- a) Uproszczenie ścieżki awansu naukowego tak, aby perspektywa zdobywania kolejnych stopni oraz tytułu naukowego działała na naukowców motywująco i wspomagała ich rozwój naukowy,
- b) Wprowadzenie przejrzystych procedur konkursowych na stanowiska uczelniane oraz szerszego otwarcia się uczelni na badaczy z zagranicy,
- c) Usprawnienia funkcjonowania Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów, która będąc gwarantem zasad awansu naukowego musi cieszyć się pełnym zaufaniem środowiska nauki.

Narzędziami realizacji tych celów w niniejszym projekcie nowelizacji są:

Podniesienie poziomu doktoratu – ustanowiony zostanie warunek otwarcia przewodu doktorskiego w postaci minimum jednej publikacji w indeksowanym czasopiśmie naukowym o zasięgu co najmniej krajowym lub w recenzowanym sprawozdaniu z międzynarodowej konferencji naukowej.. Recenzent nie będzie mógł być zatrudniony w instytucji naukowej,

gdzie broniąca jest rozprawa lub z której pochodzi doktorant. Zniesione zostaną ograniczenia dotyczące liczby zagranicznych recenzentów. Wprowadzenie dodatkowego finansowania stypendiów doktoranckich (prowadzonych przez Krajowe Naukowe Ośrodki Wiodące) oraz stypendiów doktoranckich tzw. „prymusów” będzie miało na celu zwiększenie atrakcyjności kariery naukowej. Doktoranci będą mieli także równe prawa w zakresie pomocy materialnej. Zniesione zostaną również ograniczenia w podejmowaniu pracy przez doktorantów. Doktoranci będą mieli możliwość przedkładania rozprawy doktorskiej i obrony w języku angielskim, a w przypadku studiów filologicznych również w językach będących przedmiotem badań. Wzmocnione zostaną także reguły jawności doktoratów poprzez wprowadzenie wymogu publikacji treści doktoratu oraz recenzji na stronie wydawnictwa uczelnianego lub instytutowego. W przypadku nauk technicznych i sztuki dopuszczone zostanie złożenie rozprawy w formie pracy projektowej, konstrukcyjnej, technologicznej lub artystycznej, autorskiej lub współautorskiej. Wprowadzony zostanie obowiązkowy tryb konkursowy przy kwalifikacji na stacjonarne studia doktoranckie. Określono również ramy prawne dla zawierania umów przez uczelnie z innymi (w tym zagranicznymi) instytucjami naukowymi w celu przeprowadzenia wspólnego przewodu doktorskiego pod opieką naukową promotora i kopromotora.

Uproszczenie i skrócenie procedury habilitacyjnej – proponowane zmiany w ustawie o stopniach naukowych oraz tytule naukowym spowodują skoncentrowanie się w procedurze habilitacyjnej na osiągnięciach naukowych kandydata, ocenianych na podstawie przejrzystych i precyzyjnie określonych oraz obiektywnych kryteriów. Odstępuje się od kolokwium i wykładu habilitacyjnego oraz obowiązku przedstawiania rozprawy habilitacyjnej w dotychczasowej formie (poza naukami humanistycznymi i społecznymi, gdzie dopuszczona jest możliwość składania rozprawy). Zwiększona zostanie rola samego kandydata poprzez wprowadzenie zasady indywidualnego trybu składania wniosków do CK o wszczęcie procedury. Zwiększeniu ulegnie udział recenzentów zewnętrznych w ocenie osiągnięć habilitanta ograniczając tym samym rolę macierzystej rady wydziału. Sama procedura została skrócona z 11 do 6 miesięcy. Bardzo ważne jest wprowadzenie wymogu jawności osiągnięć aplikanta, obowiązkowe uzasadnianie decyzji, publikacja harmonogramu przebiegu postępowania oraz decyzji rady naukowej i składu doraźnej Komisji

Otwarcie uczelni na wybitnych badaczy z zagranicy - wprowadzono możliwość podejmowania przez rektora decyzji o zatrudnieniu na stanowisku profesora nadzwyczajnego i wizytującego (bez konieczności przechodzenia procedury habilitacyjnej) nie tylko cudzoziemców i obywateli polskich, którzy uzyskali stopień doktora za granicą, ale również obywateli polskich, którzy uzyskali stopień doktora w Polsce i podczas pracy za granicą przez minimum pięć lat kierowali samodzielnie zespołami badawczymi, wypromowali przynajmniej jednego doktora oraz posiadają znaczący dorobek i osiągnięcia naukowe. Decyzja ta będzie podejmowana na wniosek kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej, bez zasięgnięcia opinii CK.

Cudzoziemcy i obywatele polscy, którzy uzyskali stopień doktora w Polsce lub za granicą podczas pracy za granicą przez minimum pięć lat kierowali samodzielnie zespołami badawczymi, wypromowali przynajmniej jednego doktora oraz posiadają znaczący dorobek i osiągnięcia naukowe otrzymają pełnię uprawnień naukowych i dydaktycznych, które przysługują w Polsce doktorom habilitowanym, chyba, że Centralna Komisja wyrazi uzasadniony sprzeciw.

Wprowadzona zostanie z mocy ustawy uznawalność równoważnych dyplomów uzyskanych za granicą w państwach UE, Europejskim Obszarze Gospodarczym oraz OECD.

Wdrożenie przejrzystej procedury nadawania tytułu naukowego - przewiduje się odejście od recenzji na rzecz ankiet wypełnianych przez 5 recenzentów. Recenzentów będzie wyznaczać CK. Ankieta zobliguje recenzenta do ustosunkowania się do wszystkich istotnych elementów oceny osiągnięć naukowych uczonego. Rozwiązanie to pozwoli na zwiększenie obiektywizmu procesu oceny, ukierunkuje ocenę na ściśle określone w ankiecie kryteria – zróżnicowane dla różnych dziedzin nauki.

Jako generalną zasadę wprowadzono zatrudnianie naukowców i nauczycieli akademickich na podstawie umów o pracę na czas określony lub nieokreślony, poza jednym wyjątkiem. Dotyczy on osób posiadających tytuł naukowy. W uznaniu szczególnego wkładu w rozwój nauki i szkolnictwa wyższego osób posiadających tytuł naukowy, proponuje się zwiększenie ich uprawnień. Przede wszystkim wprowadza się zasadę, iż zawarcie stosunku pracy na podstawie mianowania może dotyczyć wyłącznie osób posiadających ten tytuł, chociaż nie wyklucza to możliwości zatrudniania tych osób w szczególnych przypadkach na podstawie umowy o pracę lub umowy zlecenia.

Poprawa polityki kadrowej w uczelniach i instytucjach naukowych - ograniczona zostanie wieloletowość (dodatkowy etat będzie możliwy jedynie za zgodą rektora), przy jednoczesnym swobodnym kształtowaniu przez rektora wysokości pensum, w przypadku osób realizujących wysokiej wartości granty badawcze. Wprowadzona została zasada zatrudniania nauczycieli akademickich (oraz pracowników naukowych w PAN) wyłącznie na podstawie umowy o pracę i tylko w drodze konkursów. Określony w statutach tryb konkursowy będzie obejmował również powoływanie do pełnienia funkcji – na okres kadencji – kierowników katedr, zakładów, laboratoriów i innych jednostek w publicznych uczelniach i instytutach naukowych.

W ramach ustawy stworzony zostanie centralny rejestr pracowników naukowo-dydaktycznych, którego zadaniem będzie dostarczanie rzetelnej i bezpośredniej informacji dla urzędu obsługującego Ministra szkolnictwa wyższego, PKA, CK oraz dla rektorów uczelni w zakresie m.in. oświadczeń pracowników dotyczących ich podstawowego miejsca zatrudnienia, zaliczania do minimum kadrowego jednostki oraz uprawnień jednostki.

Nowe rozwiązania wprowadzają również obowiązek oceny działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej nauczycieli akademickich, nie rzadziej niż co dwa lata, z wyłączeniem profesorów mianowanych, których ocena odbywać się będzie raz na 4 lata, przy wykorzystaniu opinii studentów i doktorantów jako jednego z kryteriów oceny. Otrzymanie negatywnej oceny będzie mogło stanowić podstawę do rozwiązania stosunku pracy osób zatrudnionych zarówno na podstawie mianowania jak też umowy o pracę, natomiast dwie kolejne negatywne oceny będą zobowiązywały do rozwiązania stosunku pracy. Przyjęcie tej częstotliwości ocen, w połączeniu z możliwością rozwiązywania stosunku pracy będzie efektywnym narzędziem poprawy jakości kadry naukowej.

Proponuje się również wprowadzenie ustawowego zakazu podległości służbowej osób będących w relacjach powinowactwa (partnerskich), mogącej być powodem stronniczości w realizacji polityki personalnej i naukowej, prowadzącej do konfliktu interesów.

Zwiększona przejrzystość funkcjonowania Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów – proponowane zmiany przewidują utratę biernego prawa wyborczego z chwilą ukończenia 70-

go roku życia, a także podnoszą wymagania dotyczące dorobku naukowego kandydatów na członków CK. Proponuje się również ograniczenie członkostwa do dwóch następujących po sobie kadencji. Zasadą gwarantującą utrzymanie ciągłości działania Komisji będzie wymiana w połowie czteroletniej kadencji 50% jej składu. Nową ustawową zasadą będzie zakaz łączenia funkcji członka CK z pełnieniem funkcji w innych organach przedstawicielskich nauki i szkolnictwa wyższego oraz pełnienia funkcji rektora, dziekana oraz dyrektora placówki PAN, PAU lub jednostki naukowej oraz konieczność wyłączenia się w przypadku konfliktu interesów lub powiązań rodzinnych. Przedstawione propozycje nakładają również na CK obowiązek bieżącej aktualizacji baz danych o uprawnieniach do nadawania stopni i tytułu naukowego i umieszczania informacji na ten temat na stronach internetowych CK.

3. Skuteczny model kształcenia

Wiedza w XXI wieku jest najcenniejszym produktem, w który inwestuje państwo. Jednak szkolnictwo wyższe w Polsce nadal charakteryzują bariery w dostępie do edukacji szczególnie dla osób mniej zamożnych, wywodzących się z rodzin o niskim kapitale kulturowym oraz zamieszkałych daleko od aglomeracji miejskich. Problem ten dotyczy przede wszystkim studiów stacjonarnych w uczelniach publicznych, w których koszt kształcenia jest pokrywany ze środków publicznych.

Członkostwo Polski w Unii Europejskiej jest ogromną szansą dla polskich studentów, którzy mają możliwość wyboru kraju, uczelni i kierunku studiów. Studenci mają coraz lepsze możliwości kształcenia się i zdobywania umiejętności potrzebnych do funkcjonowania na europejskim rynku pracy. Międzynarodowa konkurencja w szkolnictwie wyższym stanowi jednak poważne wyzwanie dla polskich uczelni. Bardzo niski odsetek zagranicznych studentów (0,5%) oraz stosunkowo niewielka liczba studentów z zagranicy przyjeżdżających do Polski w ramach programu Erasmus świadczy o potrzebie zwiększenia konkurencyjności polskich uczelni w zakresie kształcenia w ramach Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego.

Strategicznymi celami polityki rządu wobec zarządzania szkolnictwem wyższym będą:

- a) zwiększenie dostępności do studiów, szczególnie dla osób mniej zamożnych;
- b) zapewnienie najbardziej uzdolnionym studentom lepszych warunków do rozwoju w kraju;
- c) umiędzynarodowienie procesu kształcenia;
- d) nadanie studentom, doktorantom oraz reprezentującym ich organom większej podmiotowości.

Narzędziami realizacji tych celów w niniejszym projekcie nowelizacji są:

Zwiększenie dostępności do studiów wyższych - rozszerzona zostanie dostępność do bezpłatnego systemu kształcenia. Podejmowanie jednocześnie studiów na więcej niż jednym kierunku powodujące blokowanie miejsc na studiach stacjonarnych innym studentom, zmuszonym tym samym do podejmowania studiów płatnych, zostanie zarezerwowane dla 10% najlepszych studentów. Zwolnione w ten sposób miejsca przeznaczone będą dla tych

studentów, szczególnie ze środowisk o niższym kapitale kulturowym, którzy dotychczas płacili za studia. Poprzez uproszczenie i zwiększenie przejrzystości systemu większa pomoc materialna zostanie skierowana do najuboższej młodzieży. W nowym systemie pomocy materialnej proponuje się zmianę dotychczasowych, wielokrotnie krytykowanych również przez organizacje międzynarodowe, proporcji między środkami z dotacji przeznaczonymi na stypendia i świadczenia o charakterze socjalnym a środkami na stypendia za wyniki w nauce, z 50% do 50% na 75% do 25%. Proponowane rozwiązania pozwolą skorzystać ze stypendium socjalnego większej liczbie studentów i doktorantów o niskich dochodach w ramach tych samych środków budżetowych.

Lepsze przygotowanie absolwentów do potrzeb rynku pracy - wprowadzona zostanie możliwość kształcenia wspólnego z pracodawcą, a także kształcenia na zlecenie pracodawcy. Utworzono specjalną ścieżkę dla wybitnie uzdolnionych studentów – „Diamentowy Grant” – pozwalającą na rozpoczęcie zaawansowanych badań naukowych zaraz po ukończeniu studiów licencjackich lub inżynierskich bez konieczności obrony pracy magisterskiej zapewniając jednocześnie finansowanie badań kończących się obroną pracy doktorskiej. Uczelnie będą miały obowiązek monitorowania losów absolwentów. Mechanizm ten będzie stanowić kryterium oceny instytucjonalnej dokonywanej przez PKA. Wprowadzone zostaną uczelniane dyplomy ukończenia studiów z godłem uczelni w miejsce obecnie obowiązujących wszystkie uczelnie ujednoliconych dyplomów państwowych. Uelastyczniony zostanie system uchwał rekrutacyjnych przyjmowanych przez uczelnie zwiększając możliwość dostosowania się do dynamicznie rozwijającego się rynku pracy. Przedstawiono również koncepcję powołania instytucji Rzecznika Praw Absolwenta, którego zadaniem będzie praca na rzecz ograniczenia barier w dostępie do wykonywania zawodu zgodnego z kierunkiem studiów przez absolwentów tego kierunku.

Umiejscowienie studiów - kształcenie w językach obcych będzie uwzględniane jako istotne kryterium oceny jakości kształcenia dokonywanej przez PKA. Ustanowione zostaną jasne reguły współpracy międzynarodowej na poziomie studiów magisterskich i doktoranckich. Wprowadzone zostaną czytelne prawno-instytucjonalne podstawy współpracy pomiędzy uczelniami czy też instytutami naukowymi.

Proponuje się również wprowadzenie jasnego i przyjaznego systemu uznawalności dyplomów dla celów dalszego kształcenia jak i zawodowych, uzyskanych w krajach UE lub OECD.

Doprecyzowane zostaną również przepisy dotyczące tworzenia w Polsce uczelni zagranicznych i ich filii.

Upodmiotowienie studentów i dbałość o ich prawa – w dziale czwartym nowelizowanej ustawy wprowadzony został jasno i precyzyjnie określony katalog bezpłatnych usług edukacyjnych świadczonych studentom studiów płatnych i bezpłatnych w procesie kształcenia. Usługi te obejmować będą rejestrację na kolejny semestr/rok studiów, egzaminy, egzaminy poprawkowe, egzamin komisyjny, egzamin dyplomowy, złożenie i oceny pracy dyplomowej, wydanie suplementu do dyplomu. Aby zwiększyć ochronę praw studenta przewiduje się wprowadzenie umów pomiędzy uczelnią a studentami stacjonarnymi w uczeniach publicznych w zakresie ich wzajemnych relacji cywilno-prawnych. W celu ochrony interesu studentów oraz absolwentów likwidowanych uczelni zakłada się archiwizację dokumentacji ich osiągnięć edukacyjnych we właściwym miejscowym archiwum państwowym. Dopuszcza się również możliwość prowadzenia publicznych obron prac licencjackich, inżynierskich oraz magisterskich na wniosek promotora lub studenta. Bardzo

ważnym elementem dotyczącym jawności i jakości recenzji prac licencjackich oraz magisterskich jest wprowadzenie obowiązku przekazywania ich kopii studentom. Zakłada się również wprowadzenie szkoleń z zakresu praw i obowiązków studenta.

Projekt ustawy przewiduje w szczególności następujące deregulacje:

- 1) statuty uczelni nie będą zatwierdzane przez ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego, a także odpowiednio przez ministrów nadzorujących uczelnie;
- 2) regulaminy studiów również nie będą wymagały zatwierdzenia przez ministra;
- 3) jednostka powstała z połączenia podstawowych jednostek organizacyjnych uczelni nie będzie musiała występować o zgodę ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego na prowadzenie kierunku studiów w ramach uprawnień posiadanych przez łączone jednostki.
- 4) podział podstawowej jednostki organizacyjnej uczelni również nie będzie związany z koniecznością występowania do ministra o zgodę na prowadzenie kształcenia w ramach wcześniej posiadanych uprawnień;
- 5) podział kompetencji między senatem uczelni a rektorem zostanie określony w statucie uczelni;
- 6) następuje likwidacja standardów kształcenia na kierunkach studiów określonych przez ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego, przedkładanych przez Radę Główną Szkolnictwa Wyższego;
- 7) następuje likwidacja procedury nostryfikacyjnej wobec osób, które uzyskały dyplom ukończenia studiów wyższych w krajach UE, Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) oraz Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) i uznanie tych dyplomów z mocy ustawy;
- 8) terminy pozwoleń na utworzenie uczelni niepublicznych i tym samym na ich funkcjonowanie pozostają z mocy prawa zmienione na czas nieokreślony;
- 9) zliberalizowane zostały uprawnienia pozwalające uzyskać uprawnienie do używania nazwy: uniwersytet, uniwersytet techniczny;
- 10) zawarcie porozumienia o wspólnym kształceniu i wydanie wspólnego dyplomu nie będzie wymagało zgody ministra;
- 11) prowadzenie studiów podyplomowych, nawet tych odbiegających od kierunków studiów prowadzonych w uczelni, nie będzie wymagało opinii Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego i zgody ministra;
- 12) kształcenie prowadzone przez podstawową jednostkę organizacyjną uczelni w obiektach położonych w tym samym co siedziba uczelni obszarze metropolitalnym nie będzie wymagało tworzenia zamiejscowej jednostki organizacyjnej i zgody ministra.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 października 2011 roku .

Projekt ustawy nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Ocena przewidywanych skutków (kosztów i korzyści) społeczno-gospodarczych regulacji

1. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych

Proponowane zmiany mają przede wszystkim charakter projąkościowy oraz prowadzą do poprawy efektywności wydatkowania publicznych środków na szkolnictwo wyższe.

Przewiduje się, że wzrost realny tzw. „dotacji stacjonarnej” w 2011 roku (po uwzględnieniu czynnika inflacji) wynosić będzie nie mniej niż 2,5% (przy założeniu ponad 2,5 % wzrostu PKB w 2011 r.) lub nie mniej niż połowę wzrostu PKB w przypadku, gdy wskaźnik PKB będzie niższy niż 2,5 %. Zakładając na najbliższe lata inflację na poziomie celu inflacyjnego roku 2010 w wysokości 1% i systematyczny wzrost gospodarczy w latach wychodzenia z kryzysu jak poniżej:

Tabela 1

Cel/Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Wzrost PKB	1,2%	2,8%	3%	3,4%	3,5
Oczekiwana Inflacja	1%	1,8%	2,3%	2,5%	2,5%

to doprowadzić to powinno do wzrostu nakładów na szkolnictwo wyższe tak, że wynosić będzie ono jak następuje (w tys. zł):

Tabela 2
tys. zł

w

Cel/Rok	2010 (baza)	2011	2012	2013	2014
Dotacja stacjonarna (uwzględniająca części 21*, 24, 29, 38, 42, 46)	9 188 991	9 584 118	9 809 836	10 060 957	12 582 218
w tym fundusz projąkościowy		229 725	235 009	240 884	246 906
w tym kwota waloryzacji inflacyjnej całkowitej dotacji stacjonarnej części 21-46		165 402	220 435	245 246	251 524

Kalkulacja dla 2011 r. przy założeniu ponad 2,5% wzrostu

Uwagi:

* Dla części 21 przyjęto wartość całości dotacji ze względu na brak danych o kwocie dotacji stacjonarnej na 2010 r.

Wyliczone wzrosty będą przeznaczone na:

- 1) wzrost wynagrodzeń na poziomie celu inflacyjnego,
- 2) fundusz projąkościowy - zadania zapewniające projąkościowe finansowanie szkół wyższych.

Jeśli wzrost gospodarczy będzie niższy niż 2,5% rocznie, wówczas wartość funduszu projąkościowego zostanie odpowiednio do nakładów z budżetu ograniczona, a część zadań przeznaczona do finansowania z tego funduszu zostanie odłożona w czasie.

Przeznaczenie środków funduszu projakościowego

Fundusz projakościowy przeznaczony będzie na cele promujące najlepsze jednostki organizacyjne uczelni, najlepszych studentów i doktorantów tak, by pobudzić rywalizację między nimi o poziom badań naukowych, poziom dydaktyki i poziom studiowania.

Do celów przewidzianych do finansowania z funduszu projakościowego zaliczyć należy:

1) Finansowanie Krajowych Naukowych Ośrodków Wiodących (KNOW)

Finansowanie KNOW w kolejnych latach planowane jest przy następujących założeniach:

W roku 2012 pierwszy konkurs wyłoni 3 KNOW-y w grupie dziedzinowo określonych obszarów wiedzy, zapewniając coroczne finansowanie dla KNOW-a w wysokości 10 250 tys. zł przez okres 5 lat. Przewiduje się, że kolejne konkursy będą ogłaszane corocznie (z efektem na następny rok) z podobnym skutkiem; wyłaniając kolejne 3 KNOW-y w innej grupie obszarów wiedzy. Proces wyłaniania KNOW-ów na tych zasadach ma być kontynuowany przez 5 lat, po czym podlegać będzie ewaluacji. Zgodnie z założeniami kwoty te przeznaczone będą m. in. na dodatkowe wynagrodzenia dla pracowników naukowych zatrudnionych w wyróżnionych jednostkach (w wysokości 6 000 tys. zł dla KNOW-a) oraz na specjalne elitarne stypendia dla studentów i doktorantów, którzy studiować będą w jednostkach organizacyjnych uczelni, które uzyskają status KNOW (w wysokości 4 250 tys. zł dla KNOW-a).

Zakładając średnią liczbę 50 doktorantów finansowanych w każdej jednostce oraz wysokość stypendiów doktoranckich 4 tys. zł miesięcznie, a także średnią liczbę 150 wyróżniających się wynikami studiów studentów niższych stopni wspieranych stypendiami 1,5 tys. zł miesięcznie (przez 10 miesięcy w roku), rodzi to coroczne skutki finansowe w wysokości około 4 250 tys. zł dla każdego KNOW-a.

Tabela 3 (dla 3 nowych KNOW rocznie)

Cel/Rok	2012	2013	2014
Wynagrodzenia (tys. zł)	18 000	36 000	54 000
Stypendia (tys. zł)	12 750	25 500	38 250

2) Finansowanie jednostek oferujących wyróżniające kierunki studiów w ocenie PKA oparte będzie o następujące zasady:

PKA wyłoni co 2 lata nie więcej niż 25 kierunków studiów o najwyższej jakości kształcenia studentów spośród podstawowych jednostek organizacyjnych uczelni publicznych i niepublicznych w wybranych dziedzinach. Dodatkowe finansowanie jednostki oferującej wyróżniony kierunek będzie zapewnione na okres 2 lat w wysokości 2 mln zł rocznie (przy założeniu obsługi kierunku przez średnio 30 dydaktyków daje to dodatkowe około 5,5 tys. miesięcznie). Koszt obsługi tej inicjatywy to 50 mln rocznie.

3) Dodatkowe fundusze przewidziane są na wdrażanie wewnętrznych systemów zapewniania jakości kształcenia oraz Krajowych Ram Kwalifikacji

Szacuje się, że środki przeznaczone na ten cel wyniosą nie więcej niż 10% funduszu projakościowego i zostaną przekazane tylko tym uczelniom, które wygrają konkurs ogłoszony przez MNISW.

4) Finansowanie studiów doktoranckich w uczelniach niepublicznych

Obecnie wśród uczelni niepublicznych tylko 14 ma uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora. Niektóre z nich oferują studia w wielu zakresach, w sumie zaś jest to 25 zakresów oferowanych dla ponad 800 studentów (dane za rok akademicki 2008/2009).

W celu oszacowania skutków finansowych takiej polityki oraz zakładając finansowanie w formie „dotacji stacjonarnej w zakresie studiów doktoranckich” dla tych uczelni, potraktowano je według tych samych zasad jak uczelnie publiczne. Dlatego licząc skutki finansowe skorzystano z danych z lat poprzednich.

Na podstawie danych Departamentu Strategii MNiSW wyliczono, że koszt jednego studenta w latach 2004-2008 wynosił około 10 tys. zł rocznie. Przykładowo uczelnia kształcąca 120 doktorantów otrzymałaby finansowanie w wysokości 1 200 000 zł rocznie.

Przyjmując tę kwotę za bazę planowane dofinansowanie byłoby na poziomie 8 mln rocznie dla danych z roku 2008/2009 i rosłoby przez najbliższe lata (oczekiwanym wskaźnikiem wzrostu liczby doktorantów jest 20% rocznie - przez okres około 3 lat wsparty nową formą stypendiów doktoranckich - jak prezentuje tabela poniżej) proporcjonalnie wraz ze wzrostem liczby studentów w tych uczelniach.

Tabela 4

Cel/Rok	2012	2013	2014
Studia doktoranckie w uczelniach niepublicznych (w tys.)	9 600	11 520	13 824

5) Finansowanie stypendiów doktoranckich „prymusów”

Obecnie stypendia doktoranckie są finansowane przez uczelnie z dotacji stacjonarnej. Ich miesięczna wysokość ustalana jest przez uczelnie prowadzącą studia. Wysokość stypendium doktoranckiego to kwota 1 000 – 1 300 zł miesięcznie.

Obecnie studiuje w Polsce około 31 tys. doktorantów w państwowych i niepublicznych uczelniach, instytutach PAN oraz JBR-ach, z czego tylko około 11 tys. (35%) otrzymuje stypendia. Od kilku lat liczba studiujących nie zmienia się, a trend wskazuje na negatywne zmiany prowadzące do tego, że coraz mniej utalentowanej młodzieży pozostaje na studiach doktoranckich ze względu na wyjątkowo niską wartość stypendiów w porównaniu z zarobkami w innych sektorach osiąganymi zaraz po studiach. Sytuacja ta w porównaniu z ogromnym wzrostem liczby studentów na niższych poziomie studiów (I, II) wskazuje dodatkowo na konieczność interwencji państwa. Istnieje zatem pilna potrzeba zmiany – poprawy jakości poprzez koncentrację doktorantów na pracy naukowej, a zatem finansowanie tych, którzy osiągają wyróżniające wyniki na studiach doktoranckich.

Przy założeniu wprowadzenia dofinansowania dla 30% stypendiów „prymusów”, a więc najlepszych studentów studiów doktoranckich do wysokości 2 tys. miesięcznie przez 10 miesięcy w roku koszt takich zmian to 8 000 zł rocznie na studenta, kwota przewidziana na ten cel wynosić będzie 81 250 tys. zł rocznie. Jest istotne, że założenia przewidują utrzymanie w mocy warunków łączenia pracy zarobkowej z pobieraniem wyższych stypendiów.

Tabela 5

Cel	2012	2013	2014
Stypendia	81 250	81 250	81 250

doktoranckie prymusów (w tys.)			
---	--	--	--

Podsumowanie skutków finansowych funduszu projakościowego (tys. zł)

Poniższa tabela ilustruje sumaryczne skutki finansowe wprowadzenia projektowanych zmian legislacyjnych z uwzględnieniem: 20 kierunków studiów uzyskujących rocznie ocenę wyróżniającą PKA, a także 4 dziedzinowo określonych obszarów wiedzy rocznie zidentyfikowanych jako Krajowe Naukowe Ośrodki Wiodące oraz wyróżnienie 30 % studentów studiów doktoranckich specjalnym stypendium dla tzw. „prymusów”.

Tabela 6

w tys. zł

Cel	2012	2013	2014
Wynagrodzenia pracowników KNOW	18 000	36 000	54 000
Stypendia studentów w KNOW	12 750	25 500	38 250
Kierunki wyróżnione przez PKA	50 000	50 000	50 000
Wdrażanie KRK	953	989	1 039
Studia doktoranckie w uczelniach niepublicznych (w tys.)	9 600	11 520	13 824
Stypendia doktoranckie „prymusów”	81 250	81 250	81 250
OGÓLEM	172 553	205 259	238 363

Inne koszty związane w wdrożeniem celów Założeń, nie ujęte w funduszu projakościowym takie jak:

- zwiększenie aktywności Państwowej Komisji Akredytacyjnej oraz
- funkcjonowanie Krajowej Reprezentacji Doktorantów zostaną uwzględnione w budżecie MNiSW.

MNiSW szacuje, że w latach 2011-2013 budżet PKA zwiększy się realnie o 50% z planowanej na rok 2010 kwoty 7 905,0 tys. zł do 11 857,5 tys. zł. Wsparcie działalności Krajowej Reprezentacji Doktorantów, jako ciała porównywalnego kompetencyjnie do Parlamentu Studentów RP, według szacunków MNiSW będzie kosztowało budżet ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego 240 tys. zł w roku 2011. W kolejnych latach planuje się zwiększanie wartości dotacji o wskaźnik inflacji.

2. Wpływ na rynek pracy

Projakościowe finansowanie szkół wyższych umożliwi wyłonienie elitarnych ośrodków akademickich, które będą prowadziły kształcenie na najwyższym światowym poziomie. Absolwenci najlepszych polskich uczelni, a zwłaszcza KNOW będą wykształceni do prowadzenia pracy naukowej, ale również do pełnienia kluczowych funkcji w gospodarce oraz sektorze publicznym. Podniesie to wartość polskiego kapitału ludzkiego i zwiększy inwestycje w tworzenie dobrze wynagradzanych, ale wymagających wysokich kwalifikacji miejsc pracy. Dzięki temu Polska przestanie być postrzegana jako peryferyjny kraj z taną siłą roboczą, a nasza gospodarka stanie się bardziej konkurencyjną na arenie międzynarodowej.

Proponowane zmiany w finansowaniu szkół wyższych, a także silniejsze związanie treści kształcenia z wymogami rynku pracy przyczynią się do lepszego przygotowania absolwentów do potrzeb polskiej gospodarki. Jak oceniają pracodawcy, dzisiejszym absolwentom (410.107 absolwentów szkół wyższych w roku 2007, w tym 55.209 (13,5%) szkół technicznych i 19.129 (4,7%) uczelni rolniczych¹) brakuje praktycznych umiejętności. Definiowanie kierunków studiów poprzez dziedzinowe efekty kształcenia w ramach Krajowych Ram Kwalifikacji umożliwi tworzenie *curriculum* tak, aby studenci mieli możliwość zdobywania wiedzy i nabywania umiejętności, które potrzebne są rynku pracy. Poprawa jakości i modernizacja procesu kształcenia pod kątem potrzeb rynku pracy uczyni kształcenie bardziej opłacalnym dla studentów - odbiorców usług edukacyjnych poprzez lepsze sprzężenie z gospodarką ich kwalifikacji. Praca absolwentów będzie wносиła większą wartość dodaną, a tym samym będzie lepiej wynagradzana przez pracodawców.

Zmiana struktury kształcenia przez wprowadzenie „kierunków zamawianych” czy niefinansowanie z budżetu państwa wzrostu liczby studentów na kierunkach, po ukończeniu których absolwenci zostaną zmuszeni do podejmowania pracy poniżej posiadanych kwalifikacji, sprawi, że z czasem zostanie zmniejszona strukturalna nierównowaga między podażą wiedzy oraz umiejętności absolwentów, a popytem na nich na rynku pracy. Na przykład, obecnie obserwujemy największe zapotrzebowanie na specjalistów kierunków technicznych i informatycznych (61% pracodawców ma problem ze znalezieniem absolwentów kierunków technicznych i informatycznych²). Kształcenie na „kierunkach zamawianych” ma na celu zwiększenie liczby absolwentów priorytetowych dla gospodarki kierunków studiów.

Motorem napędowym gospodarki opartej na wiedzy jest stałe aktualizowanie, podnoszenie i nabywanie nowych kwalifikacji. Według danych Komisji Europejskiej polski rynek pracy jest statyczny, a Polacy w przedziale wiekowym od 25 do 64 lat rzadko (5,1%) decydują się na podnoszenie albo zmianę kwalifikacji. Liderzy w tym zakresie to Szwecja (32%) oraz Dania (29%), ale postulowany wskaźnik dla krajów UE wynosi 12,1%, który Polska powinna osiągnąć w ciągu najbliższych pięciu lat. Dynamiczny rozwój nowych technologii oraz gwałtowne zmiany gospodarcze powodują, że w najbliższych latach podnoszenie zawodowych kwalifikacji stanie się koniecznym warunkiem odniesienia sukcesu na rynku pracy. Proponowana nowelizacja tworzy instytucjonalne podstawy dla rozwoju nowatorskich form kształcenia dorosłych (*LifeLong Learning*). Dzięki temu Polacy będą mieli znacznie szerszą niż obecnie możliwość podnoszenia kwalifikacji, zwłaszcza po przekroczeniu 50 roku życia. Te osoby są statystycznie najmniej aktywne na tym polu.

Nowelizacja ustawy wprowadza znaczące zmiany do akademickiego rynku pracy. Odejście od wieloletowości spowoduje, że - przy zachowaniu obecnego stanu zatrudnienia (to znaczy liczby etatów) - będzie stopniowo wzrastać liczba osób (zwłaszcza młodych) zatrudnionych na uczelniach. Odejście od wieloletowości spowoduje, że miejsca pracy powstaną zwłaszcza

¹ Szkoły wyższe i ich finanse w 2007 r., GUS, 2008.

² *Oczekiwanie pracodawców wobec absolwentów szkół wyższych*, Perspektywy, 2009.

w sektorze uczelni niepublicznych, które będą musiały zwiększyć poziom inwestycji w rozwój własnej kadry naukowo-dydaktycznej. Odejście od wieloletowości stworzy realną perspektywę stabilnego zatrudnienia osób młodych wchodzących na rynek pracy ze stopniem naukowym doktora. Młodzi doktorzy nie będą musieli podejmować zatrudnienia poniżej swoich kwalifikacji, ani emigrować do krajów lepiej rozwiniętych, by robić naukowe kariery.

Uproszczenie ścieżki awansu naukowego oraz akademickiego będzie miało jeszcze jedną istotną konsekwencję - doprowadzi do zmiany struktury wieku samodzielnych pracowników naukowych. Obecnie jest ona elastycznością stabilna w czasie, co w połączeniu z niezwykle hermetyczną ścieżką awansu akademickiego w znaczący sposób ogranicza mobilność i wstrzymuje konkurencję (78,9% stanowią doktorzy habilitowani w wieku powyżej 50 lat, a 71,1% stanowią profesorowie powyżej 60 roku życia³). Uproszczenie ścieżki awansu naukowego pozwoli młodym uczonym na szybsze (przed ukończeniem 40 roku życia) zdobycie samodzielności naukowej, czyli uzyskanie uprawnień promotorskich oraz możliwości kierowania zespołami badawczymi. W podobnym wieku stanowiska profesorskie obejmują młodzi uczeni na przykład w Wielkiej Brytanii, Holandii, Stanach Zjednoczonych.

3. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki, w tym funkcjonowanie przedsiębiorstw

Nowelizacja łączy świat szkolnictwa wyższego i gospodarki. Połączenie tych dwóch światów będzie odbywało się na kilku poziomach. Na poziomie politycznym - poprzez włączenie pracodawców do udziału w organach doradczych Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, co ułatwi odczytywanie wzajemnych oczekiwań i potrzeb. Pracodawcy będą uczestniczyli w tworzeniu i ewaluacji dziedzinowych efektów kształcenia wprowadzonych wraz z Krajowymi Ramami Kwalifikacji. Większy udział pracodawców przy ewaluacji procesu dydaktycznego podniesie rynkową wartość wiedzy oraz umiejętności zdobywanych w trakcie studiów.

Nowelizacja zakłada większe niż dotychczas zaangażowanie praktyków w realizację procesu dydaktycznego oraz organizację kształcenia na zamówienie pracodawcy. Udział praktyków pozwoli studentom na zdobywanie praktycznych umiejętności, dzięki którym podniosą swoją wartość po wejściu na rynek pracy oraz znacząco podniosą konkurencyjność zatrudniających ich instytucji. Zatrudniający polskich absolwentów przedsiębiorcy staną się konkurencyjni na międzynarodowych rynkach ze względu na posiadany kapitał ludzki, na wiedzę oraz umiejętności zatrudnionych absolwentów, a nie ze względu na koszty.

Wspieranie kształcenia w językach obcych podniesie konkurencyjność polskich absolwentów na międzynarodowym rynku pracy. Dzięki temu staną się oni partnerami dla najlepszych i największych pracodawców i będą mogli ubiegać się o zatrudnienie na stanowiskach odpowiadających ich aspiracjom.

³ Dane OPI, 2009.

Decyzja o odejściu od zamiejscowych ośrodków dydaktycznych wesprze małe regionalne uczelnie, które dopiero budują swoją pozycję. Mniejsze uczelnie będą więcej inwestowały w rozwój infrastruktury oraz kadry akademickiej bez obawy, że zostaną wyparte przez uczelnie nastawione przede wszystkim na czerpanie finansowych korzyści. Dla studentów kształcących się w mniejszych miejscowościach na małych uczelniach oznacza to lepsze warunki kształcenia i większy dostęp do kadry akademickiej.

Proponowane zmiany legislacyjne umożliwią lepsze wykorzystanie potencjału ludzkiego szkół wyższych w prowadzeniu badań podstawowych, stosowanych oraz realizacji wdrożeń. Zgodnie z danymi GUS z 2008 roku, uczelnie koncentrowały w 2007 roku 65,90% zasobów ludzkich zatrudnionych w Polsce w działalności badawczo-rozwojowej, wydając 33,90% nakładów na działalność badawczo-rozwojową finansowanych w 80,20% z dotacji budżetowych. Statystyki obejmujące innowacyjność przedsiębiorstw przemysłowych, które miały w latach 2005–2007 porozumienia (umowy) o współpracy z innymi jednostkami w zakresie działalności innowacyjnej, według instytucji partnerskich i krajów ich umiejscowienia, wskazuje, że udział uczelni w tych porozumieniach w skali krajowej wyniósł 12,92%, a w skali międzynarodowej 8,42%. Nowelizacja zobowiązuje uczelnie do opracowania i przyjęcia regulaminów ochrony własności intelektualnej oraz zasad komercjalizacji wyników badań naukowych. W tym celu usystematyzowania procesu zarządzania własnością intelektualną uczelni oraz umożliwienia zainteresowanym przedsiębiorcom szerszego pozyskiwania efektów badań naukowych prowadzonych na uczelni.

Nowe regulacje kładą nacisk na możliwość komercjalizacji wyników badań naukowych, dodając do istniejących rozwiązań możliwość zakładania i wstępowania do istniejących spółek typu *spin-off*. Uniwersyteckie firmy odpryskowe wprowadzając na rynek nowe produkty i usługi, rozszerzają rynek dla wysoko wykwalifikowanych pracowników, pobudzają inwestycje technologiczne uczelni, są katalizatorem regionalnych klastrów zaawansowanych technologii. *Spin-offy* upadają znacznie rzadziej niż przeciętne firmy, a po okrzepnięciu łatwiej od innych firm uzyskują dostęp do kapitału ryzyka. Dzięki *spin-offom* zyskuje dydaktyka, wykładowcy a studenci bogatsi są o doświadczenia przedsiębiorczości. Ponadto, uzyskują one dodatkowe źródło dochodu (z reguły znacznie wyższe w porównaniu z zyskami pochodzącymi z udzielania licencji)⁴. Nałożenie konieczności posiadania przez uczelnię specjalnej spółki służącej zarządzaniu udziałami firm odpryskowych oraz zarządzaniu całą własnością przemysłową uczelni doprowadzić do bardziej dynamicznego, elastycznego sposobu komercjalizacji efektów badań naukowych.

Celem wprowadzenia tego rozwiązania jest pobudzenie w Polsce inwestycji funduszy typu *venture capital*, gdyż zgodnie ze statystykami EVCA w 2008 roku inwestycje typu *seed capital* stanowiły pod względem wartości w Polsce tylko 1,16% tego typu inwestycji w Europie, a inwestycje *start-up* zaledwie 0,62%. Uzupełnieniem tych działań będzie doprecyzowanie praw majątkowych, własności intelektualnej i podziału zysków

⁴ Opracowane na podstawie: Scott Shane, *Academic Entrepreneurship. University Spinoffs and Wealth Creation*, Edward Elgar 2004. Godną odnotowania jest też książka Mike Wright i in., *Academic Entrepreneurship In Europe*, Edward Elgar 2007.

pochodzących z komercjalizacji badań, co przyczyni się do wzrostu efektywności funkcjonowania centrów naukowych i naukowo-przemysłowych.

Zaproponowane zmiany tworzą instytucjonalne podstawy i rzeczywiste zachęty do zwiększenia aktywności tzw. „Aniołów Biznesu”, czyli kapitału inwestowanego w nowo powstałe innowacyjne przedsięwzięcia wykorzystujące najnowsze wyniki badań naukowych oraz wytworzone na uczelniach *know-how*.

4. Wpływ na sytuację i rozwój regionalny

Nowelizacja ustawy znacząco wspiera rozwój uczelni, które są kołami napędowymi gospodarek wielu polskich miast. W Polsce funkcjonuje blisko 460 uczelni zarówno publicznych, jak i niepublicznych, które poza funkcją badawczą oraz dydaktyczną pełnią istotne funkcje ekonomiczne oraz kulturotwórcze. Nie chodzi tylko o dobre uczelnie w małych miejscowościach, takich jak Pułtusk, Nowy Sącz czy Tyczyn. W wielu wojewódzkich miastach, takich jak Poznań, Toruń czy Lublin, dzięki uczelniom dynamicznie rozwija się sektor usług. Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu jest największym pracodawcą w całym województwie kujawsko-pomorskim (5 tysięcy pracowników); w 200 tysięcznym Toruniu studiuje blisko 40 tysięcy studentów. W większości polskich miast uczelnie dają, pośrednio, zatrudnienie setkom tysięcy osób działającym w sektorze usług. Nowe mechanizmy prawne oraz finansowe wzmacniają rolę uczelni i włączają je do grona podmiotów tworzących oraz realizujących politykę regionalną. Dzięki lepszemu współdziałaniu aktorów polityki publicznej oraz aktywnej roli uczelni możliwe jest wytworzenie synergii, której beneficjentem będzie cała gospodarka regionu.

Rozwój uczelni w Europejskiej Przestrzeni Szkolnictwa Wyższego uwarunkowany jest identyfikacją i odpowiednim wykorzystaniem potencjału wiedzy jakim dysponują uczelnie. Dywersyfikacja uczelni poprzez zróżnicowanie mechanizmów finansowania wymusza odnalezienie swoistej przewagi konkurencyjnej, unikalnych zasobów, które często wynikają z usytuowania geograficznego, czy otoczenia społeczno-gospodarczego. Uczelnie będą się specjalizować, odnajdywać własne nisze, dzięki którym stworzą przewagę konkurencyjną.

Włączenie uczelni do realizacji polityki regionalnej będzie odbywać się na różnych poziomach. W PWSZ udział władz regionalnych oraz pracodawców będzie bardziej bezpośredni, bowiem ich przedstawiciele będą zasiadali w Konwencie, któremu nadano kompetencje o charakterze strategicznym. Umożliwi to kreowanie lepszej oferty dydaktycznej tych uczelni uwzględniającej specyfikę regionalnego rynku pracy oraz ułatwi współpracę z regionalnymi pracodawcami.

5. Opis uzgodnień

Zmiany wprowadzane ustawą były konsultowane ze środowiskiem akademickim i studenckim wieloetapowo. Zapoczątkowała je debata, zorganizowana przez MNiSW w dniach 24-25 stycznia 2008 r., na temat reformy systemu zarządzania oraz finansowania nauki i

szkolnictwa wyższego, pod hasłem „Nowe Finansowanie, Większa Dostępność, Lepsza Jakość”. W dwudniowych konsultacjach wzięło udział ok. 280 przedstawicieli środowisk akademickich, naukowych, studentów i związkowców. Zaproszeni przedstawiciele ww. środowisk zgodzili się, że zmieniające się uwarunkowania społeczno-gospodarcze, konieczność budowania gospodarki opartej na wiedzy oraz sprostania wymogom rosnącej konkurencji na rynku krajowym, a także europejskim i światowym wymagają przeprowadzenia szybkiej reformy szkolnictwa wyższego i nauki.

Stanowiska zaprezentowane podczas konferencji, a następnie złożone w formie pisemnej do MNiSW stanowiły materiał do pracy powołanego 1 lutego 2008 roku eksperckiego Zespołu do Spraw Opracowania Założeń Reformy Systemu Nauki i Reformy Systemu Szkolnictwa Wyższego. Członkowie Zespołu poszukiwali jak najlepszych rozwiązań dla zwiększenia jakości kształcenia, zapewnienia rozwoju uczelni i poprawy ich sytuacji finansowej. 20 marca br. Zespół zakończył prace nad projektem *Założeń reformy systemu nauki i reformy systemu szkolnictwa wyższego*.

Projekt Założeń reformy był przedmiotem uzgodnień społecznych **trzykrotnie**. Projekty były konsultowane w trzech etapach w szczególności z Radą Główną Szkolnictwa Wyższego, Państwową Komisją Akredytacyjną, Centralną Komisją ds. Stopni i Tytułów, Konferencją Rektorów Akademickich Szkół Polskich, Konferencją Rektorów Zawodowych Szkół Polskich, Konferencją Rektorów Publicznych Szkół Zawodowych, Polską Akademią Nauk, Radą Nauki, Radą Główną Jednostek Badawczo-Rozwojowych, Polską Akademią Umiejętności, Parlamentem Studentów Rzeczypospolitej Polskiej, Zarządem Krajowej Reprezentacji Doktorantów, NSZZ „Solidarność”, Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych, Polską Konfederacją Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”, Konfederacją Pracodawców Polskich, Business Centre Club, Radą Szkolnictwa Wyższego i Nauki, Związku Nauczycielstwa Polskiego, Związkiem Rzemiosła Polskiego, Forum Związków Zawodowych, Krajową Sekcją Nauki NSZZ „Solidarność”, Zarządem Krajowym Wolnych Związków Zawodowych „Sierpień 80”. Na każdym etapie uzgodnień społecznych projekty były też umieszczane na stronach internetowych MNiSW.

1. Pierwszy etap konsultacji społecznych:

- 16 kwietnia 2008 r. Prezes Rady Ministrów w obecności środowiska akademickiego przedstawił wyniki prac wspomnianego wyżej Zespołu ekspertów;
- projekt *Założeń reformy systemu nauki i reformy systemu szkolnictwa wyższego* został równocześnie przekazany do szerokich uzgodnień społecznych, w tym do uczelni, wszystkich organizacji przedstawicielskich nauki i szkolnictwa wyższego i zainteresowanych stron;
- z uwagi na wątpliwości dotyczące nowego modelu kariery akademickiej, zgłoszone przez znaczną część środowiska akademickiego, powołano Zespół do Spraw Opracowania Kryteriów Dorobku Naukowego, który w ramach grup roboczych od czerwca do końca września 2008 r. prowadził prace dotyczące procedury habilitacyjnej i kryteriów oceny dorobku pracownika naukowego w zakresie nauk humanistycznych i społecznych, nauk ścisłych i inżynierskich, nauk o życiu i o Ziemi oraz w dziedzinie sztuki. Członkami zespołów byli wybitni przedstawiciele nauki

i szkolnictwa wyższego, reprezentujący poszczególne dziedziny nauki i dziedzinę sztuki;

- o przed rozpoczęciem roku akademickiego 2008/2009 skierowano do 95 tys. pracowników nauki pisma z prośbą o opinię na temat pakietu reform „Budujemy na wiedzy”.

Wyniki analiz, wnioski i uwagi zgłaszane w trakcie uzgodnień społecznych, a także w trakcie bezpośrednich spotkań kierownictwa resortu z przedstawicielami środowiska akademickiego i studentów stanowiły podstawę opracowania trzech części projektów reformy w zakresie studiów i praw studenckich, nowego modelu kariery akademickiej i nowego modelu zarządzania szkolnictwem wyższym. W wyniku wcześniejszych konsultacji zrezygnowano z koncepcji zastąpienia habilitacji uprawnieniami promotorskimi. W zamian zaproponowano uproszczoną i bardziej przejrzystą procedurę habilitacyjną, a także kryteria oceny dorobku naukowego dostosowane do specyfiki dziedzin wiedzy.

2. Drugi etap uzgodnień społecznych dotyczył trzech projektów reformy „Partnerstwo dla wiedzy”.

- o 22 stycznia br. przekazano do uzgodnień społecznych projekt „Partnerstwo dla wiedzy. Reforma studiów i praw studenckich”, 10 lutego br. projekt „Partnerstwo dla wiedzy. Nowy model kariery akademickiej” oraz 12 marca br. projekt „Partnerstwo dla wiedzy. Nowy model zarządzania szkolnictwem wyższym”;
- o stworzono forum dyskusyjne na stronach internetowych Ministerstwa, umożliwiając tym samym zgłaszanie uwag i wniosków do reformy przez wszystkich interesariuszy szkolnictwa wyższego;
- o 12 marca br. zorganizowano w Sejmie RP międzynarodową konferencję na temat reform szkolnictwa wyższego w Europie. Wystąpienia zagranicznych ekspertów, w tym z OECD, Banku Światowego i Komisji Europejskiej dały możliwość porównania wyników reform i ich wpływu na rozwój szkolnictwa wyższego i najlepszych uczelni na świecie.
- o W wyniku drugiego etapu konsultacji społecznych uzgodnień społecznych został opracowany projekt *Założeń do nowelizacji ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki*. W projekcie zrezygnowano między innymi z pełnej odpłatności za drugi kierunek studiów, pozostawiając możliwość bezpłatnego kształcenia na drugim kierunku studiów stacjonarnych dla 10% najlepszych studentów. Wprowadzono też informacje na temat wejścia w życie nowych rozwiązań.

3. Trzeci etap uzgodnień społecznych.

15 czerwca br. skierowano do uzgodnień międzyresortowych i społecznych projekt *Założeń do nowelizacji ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki*. Uwagi jakie napłynęły do MNiSW dotyczyły w szczególności: systemu finansowania szkolnictwa wyższego, tworzenia i finansowania Krajowych Naukowych Ośrodków Wiodących, koncepcji przekształcania PWSZ w uczelnie samorządowe, propozycji konsolidacji uczelni publicznych i niepublicznych, wyboru członków do projektowanego połączenia Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego z Radą Nauki, nieuwzględnienia

specyfiki kształcenia na wybranych kierunkach artystycznych, statusu PKA, tzw. „stanu spoczynku”.

Uwzględniając wyniki konsultacji społecznych wprowadzono do Założeń szereg zmian, uzupełnień i rozwinięć, z których najważniejsze to:

- wprowadzono zmiany w systemie finansowania szkolnictwa wyższego. Obok części dotacji na działalność dydaktyczną w uczelniach publicznych dzielonej algorytmicznie zaproponowano również mechanizm pozwalający na tworzenie rosnącej każdego roku puli środków przeznaczonych na pro-jakościowe dofinansowanie podstawowych jednostek organizacyjnych uczelni publicznych i niepublicznych, które uzyskały co najmniej wyróżniającą ocenę jakości kształcenia;
- uszczegółowiono rozwiązania dotyczące tworzenia i finansowania Krajowych Naukowych Ośrodków Wiodących, w szczególności poprzez wprowadzenie możliwości ich finansowania na podstawie Programów Ministra uruchamianych w oparciu o przepisy ustawy o zasadach finansowania nauki;
- zrezygnowano z koncepcji przekształcania PWSZ w uczelnie samorządowe;
- wykreślono propozycję konsolidacji uczelni publicznych i niepublicznych;
- dookreślono propozycję połączenia Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego z Radą Nauki jako organu przedstawicielsko-ekspertyzowego, jej zadania i sposób wyboru członków;
- kierując się opiniami środowiska akademickiego uczelni artystycznych uwzględniono w projekcie specyfikę kształcenia na wybranych kierunkach artystycznych;
- doprecyzowano również rozwiązania dotyczące PKA, która poza funkcją akredytacyjną w większym stopniu zacznie realizowaną funkcję ewaluacyjną;
- zrezygnowano z wprowadzania na tym etapie reformy „stanu spoczynku”.

W trakcie uzgodnień społecznych większość uwag dotyczyła braku rozwiązań dotyczących systemu finansowania szkolnictwa wyższego i nowego modelu kariery akademickiej, a także Państwowej Komisji Akredytacyjnej. W związku z powyższym doprecyzowano projekt jakościowy system finansowania szkolnictwa wyższego, zrezygnowano ze zmiany statusu PKA. Pomimo, że już po pierwszym etapie uzgodnień ze środowiskiem akademickim zrezygnowano z odstąpienia od habilitacji nadal temat ten wzbudzał najwięcej emocji. Proponowane przejrzyste procedury habilitacyjne i kryteria oceny dorobku naukowego są efektem długich i szczegółowych uzgodnień ze środowiskiem akademickim.

Wieloetapowe konsultacje społeczne, w tym także spotkania przedstawicieli kierownictwa MNiSW ze środowiskiem akademickim i studenckim poszczególnych uczelni, z przedstawicielami nauki, z członkami organizacji przedstawicielskich środowiska akademickiego i studenckiego wpłynęły na zwiększenie poziomu akceptacji środowiska akademickiego dla wprowadzanych rozwiązań.

Na podstawie uzgodnionych i przyjętych 28 października 2009 r. przez Radę Ministrów *Założeń do nowelizacji ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego we współpracy z Rządowym Centrum Legislacji przygotowało projekt *ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz niektórych innych ustaw*. Chociaż Regulamin pracy Rady Ministrów nie przewiduje prowadzenia uzgodnień społecznych na tym etapie prac legislacyjnych, projekt ustawy został przekazany do kolejnych uzgodnień społecznych.